

Joululehti

- 2025 -

Kankaanpään Rotaryklubi

- 1 Etusivu
- 2 Sisällysluettelo
- 3 Presidentin tervehdys
- 4 Mukaan Rotary-toimintaan
- 5 Kuvernöörin tervehdys
- 6 Lasten piirustuksia
- 7 Kirkkoherran tervehdys
- 8 Ilmoituksia
- 9 Luontokuvaus, Lauri Hölttä
- 14 Joululaulu, Joulukuusi saapuu taloon
- 15 Muinaisia latvialaisia joulunviettoperinteitä
- 21 Pöllöt luontoharrastuksen myyntitykkeinä
- 23 Ilmoitus Vuokko Apteekki
- 24 Ilmoituksia
- 27 Antiikin hyveet
- 31 Ilmoitus Lennu
- 32 Lasten piirustuksia
- 33 Taikajousien joulutervehdys
- 34 Ilmoitussivu
- 35 Muistipeli
- 36 Latvialainen resepti 1
- 38 Ilmoituksia
- 40 Ilmoitus Vihreä Keiju
- 41 Kankaanpään murre
- 43 Joululaulu, Kirjeeni joulupukille
- 44 Palapeli
- 45 Ilmoituksia
- 47 Etsivä nuorisotyö
- 48 Joululaulu, Lumi peittää salat metsäpolkujen
- 49 Sanahaku
- 50 Ilmoitus PSSV
- 51 Joulukuusi Myanmarissa
- 54 Ilmoituksia
- 56 Joulumusiikkia, Lumihiutaleen matka
- 57 Lasten piirustuksia
- 58 Joulukuusen historiaa
- 60 Ilmoituksia
- 63 Latvialainen resepti 2
- 64 Ilmoituksia
- 65 Pönttöprojekti
- 66 Takasivu

Klikkaamalla pääset suoraan haluamallesi sivulle

Jouluinen tervehdys!

Käsissäsi on toinen vuosikerta Kankaanpään Rotaryklubin digitaalisesta joululehdestä. Kankaanpään Rotaryklubin joululehti on tälläkin kertaa lukijoilleen maksuton. Kotimaisten artikkeleiden lisäksi lehdessemme on terveisiä latvialaisesta ystävyysklubistamme Jelgavasta muutaman artikkelin muodossa. Toivomme lehtemme saavuttavan lukijoita laajasti ja tuottavan lukijoilleen iloa ja antoisia lukuhetkiä!

Joululehden tuotto ohjataan tänäkin vuonna alueemme syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseen. Lämmin kiitos kaikille lehtemme mainostajille. Yhdessä voimme viestiä nuorillemme, että he ovat arvokkaita - ja antaa ehkä samalla pienen pisaran toivoa paremmasta. Toivo on tulevaisuususkon moottori ja sen merkitystä korostaa tutkimushavainto, jonka mukaan nuorena koettu toiveikkuus on yhteydessä korkeampaan hyvinvointiin aikuisena.

Suuri kiitos myös artikkelien kirjoittajille ja lehden toimittamiseen osallistuneille. Panostuksenne on tärkeä, ilman teitä lehteä ei olisi! Yhteiseen tekemiseen osallistuminen on myös erinomainen lääke aikaamme leimaavalle yhteisöllisyyden puutteelle ja lisääntyneelle yksinäisyydelle. Kannustankin jokaista lukijaamme mukaan yhteiseen tekemiseen ja samalla haluan muistuttaa siitä, että nuorten hyvään kasvuun tarvitaan koko yhteisö. Jokainen kohtaaminen ja jokainen aikuinen luovat ympäristön, jossa nuori voi kokea olevansa arvokas ja tulevansa nähdä. Meistä jokainen voi olla se ihminen, jonka kautta syttyy pieni kipinä - tunne siitä, että maailma on hyvä paikka, jossa jokaiselle on varattu oma tehtävä.

Joulu on monille yhdessäolon aikaa. Yhdessäolo ja yhteisöllisyys luovat pohjan hyvinvoinnillemme, ei unohdeta niitä sittenkään, kun arki jälleen koittaa. Rotarien teemana toimintavuonna 2025 - 2026 on: tehdään hyvää yhdessä. Haastan jokaisen mukaan talkoisiin! Esimerkiksi yhteiskuntamme heikommassa asemassa olevat, luonnon monimuotoisuus, yhteiskuntarauha ja yhteisymmärrys tarvitsevat tekijöitä ihan joka päivä. Yhteiseen hyvää osallistuminen ei vaadi suurta varallisuutta tai voimainponnistuksia, pienet hyvät arjen teot ovat vähintään yhtä tärkeitä kuin suuret lahjoitukset.

Oikein hyvää joulua toivottaen,

Mari Fabig

Presidentti

Kankaanpään Rotaryklubi

Tule mukaan Rotarytoimintaan!

Rotary on kansainvälinen palvelujärjestö, joka kokoaa yhteen eri alojen ammattilaisia edistämään humanitaarisia projekteja, tukemaan eettisiä liiketoimintakäytäntöjä ja edistämään maailmanlaajuista rauhaa.

Toiminnan perustana ovat paikalliset rotaryklubit, joissa jäsenet (naiset ja miehet) kokoontuvat säännöllisesti suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisia hyväntekeväisyysprojekteja sekä verkostoitumaan muiden samanhenkisten ihmisten kanssa.

Olisitko sinä uusi Kankaanpään Rotaryklubin jäsen?

Lisätietoa saat laittamalla postia osoitteeseen
klubi9932@gmail.com

Rotary
Kankaanpään Rotaryklubi

Hyvät Rotarit ja rotarien Ystävät!

Olemme jälleen vuoden pimeimmässä kaudessa , mutta onneksi ilonamme on paljon kausivaloja, tapahtumia ja aktiviteetteja sukulaistemme ja ystävien kesken. Kulunut vuosi Euroopassa on ollut vaikea, niin rauhan kuin taloudenkin osalta. Meille suomalaisillekin ja täällä asuville on mielessä ollut hiukan huolta tulevaisuudesta, niin yksilön kuin koko valtakunnan tasolla. Tähän haluan kuitenkin tuoda valoa ja pilkahduksen toivosta ja tulevaisuudesta yhteisöllisyyden sekä muiden auttamisen kautta. Service above self ja Unite for Good, Palvelu oman itsensä edelle ja Tehdään Hyvää Yhdessä ovat tänäkin vuotena erittäin ajankohtaisia teemojamme.

Kiitänkin tässä Kankaanpään Rotaryklubia, ystäviä ja tukijoita niistä tekemisistä, joita olette tehneet ja suunnitelleet tulevaksi nyt kuluvan toimintavuoden aikana. Kaikilla pienemmilläkin panoksilla autetaan ja tuetaan yhteiskuntaa, vaikka sen murit vähän horjuisivatkin. Tänä vuonna erikoisesti rauhantyy Euroopassa, hyvinvointi paikallisesti, niin vanhempien kuin nuorten osalta sekä syrjäytymisvaarassa olevien tukeminen ovat pääteemojamme. Erityisesti nuorten tukeminen ja auttaminen opiskeluun ja työelämään siirtymisessä on edelleen pääkohteena koko piirin alueella. Samaten hyvinvointipalvelujen keskittäminen ja valtakunnalliset säästötoimenpiteet antavat meille toimintaluuetta lisää paikallisesti.

Vuosi 2026 toivottavasti antaa parempaa taloudellista tilannetta myös koko maakuntaan. Sen turvin meidänkin kaikkien on hyvä suunnata katse tulevaan. Tätäkin myös Kankaanpään rotarit tekevät jo nyt ohjelmassaan. Tätä työtä mekin voimme tehdä yhdessä muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Siitä on hyviä kokemuksia usealta paikkakunnalta. Kannustankin tekemään yhteistyötä lähiklubien ja muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi markkinoilla, vanhusten virkistystoiminnassa ja esim. nuorten kannustamisessa opinnoissaan.

Pienenkin klubin toiminta muodostuu yhteisöllisyydestä ja yhdessä koetuista onnistumisen ja ilon hetkistä. Näin myös Kankaanpäässä. Innostukaamme toiminnastamme ja nauttikaamme yhdessä tekemisen saavutuksista. Lisäksi meillä on mahdollisuus kasvattaa Hyvän Tekemisen joukkoamme koko toimintaympäristömme alueella, kunhan vain kerromme mahdollisuuksista kanssamme.

Tuo Kaveri Mukaan TKM on aina mahdollisuus. Tänä päivänä moni kaipaa tukiverkostoa, yhteisöllisyyttä ja vaikka vaan keskustelukaveriakin arjen harmaudessa. Tätä mekin tarjoamme toiminnassamme.

Lopuksi haluan toivottaa Teille kaikille rauhallista Joulunaikaa, turvallisuutta ja aktiivisuutta tulevaisuudessa ja ennen kaikkea hyvää yhdessäoloa ystävien ja lähimmäistenne kanssa. Rotariuden perusarvot ja toimintaperiaatteet auttavat meitä tässäkin, ihan jokaisena tulevana päivänä.

Lämmöllä ja Kiitoksella sekä Jouluterveisin

Matti Hakoila

Piirikuvernööri 2025-26

Vihteljärven koulun oppilaiden taidetta

Joulun sanoma Hyvästä Paimenesta

Enkelin välittämä riemullinen viesti tavoitti paimenet, kun he olivat yöllä vartioimassa laumaansa: ”Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle. Tänä on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus Herra.” (Luuk. 2: 10-11) Enkelin sanat pitivät totisesti paikansa, ja liikkeelle lähteneet paimenet löysivät Jeesus-lapsen Betlehemin pienestä kaupungista eläinten suojana käytetystä luolasta. Jeesus makasi siellä seimessä maanpäällisten vanhempiansa Marian, Joosefin sekä eläinten ympäröimänä.

Siitä on muutama vuosi, kun itse olen viimeksi vierailut Betlehemissä. Kaupunki oli valtavasti kasvanut Jeesuksen syntymän ajoista, mutta ilokseni huomasin, että edelleen 2000- luvullakin Betlehemin kaupungin laitaman niityllä paimen piti huolta lammaslaumastaan.

Sain nähdä lampaista ja lähes kaksisataa muutakin eläintä tänä syksynäkin vieraillessani Ähtärin eläintarhassa, sen viimeisenä aukiolopäivänä. Eläintarhan konkurssi pakotti sulkemaan ovet yleisöltä, ja synkimpinä hetkinä joku ehdotti jopa eläinten tappamista. Mutta on ihan mahtavaa, että eläintarhan entisistä työntekijöistä koostuva Vieraile ja välitöt ry otti toistaiseksi vastuun eläinten hoitamisesta ja ruokkimisesta. Yhdistys toimii yksityisten ihmisten ja yritysten vapaaehtoisten lahjoitusten turvin, ja tuttujen hoitajien avulla eläimet selviävät talven yli. Tai siihen asti, kunnes Ähtärin eläintarhalle saadaan uusi jatkaja, tai eläimet saadaan siirrettyä toisiin eläintarhoihin. Eläintarhan hoitajat eivät olleet sellaisia palkkapaimenia, jotka olisivat hylänneet hoitamansa eläimet vaikeuksien tullessa. He ovat todellisia paimenia, jotka oikeasti välittävät ja rakastavat laumaansa.

Joulun lapsi Jeesus Kristus on paimenista kaikkein parhain: ”Minä olen hyvä paimen. Minä tunnen lampaani ja ne tuntevat minut. Minä panen henkeni alttiiksi lampaiden puolesta. Minulla on myös muita lampaista, sellaisia, jotka eivät ole tästä tarhasta, ja niitäkin minun tulee paimentaa.” (Joh. 10: 14-16)

Jeesus pitää huolen kaikista kansoista, häneen turvaavista ihmisistä, joka ikinen päivä. Sama Jeesus johtaa omansa tämän ajan jälkeen perille iankaikkiseen elämään. Vaikeuksienkin keskellä saamme rukouksessa pyytää voimaa, apua ja johdatusta elämään. Usko Jeesukseen antaa toivon ja valon pimeydenkin keskelle. Hyvä Paimen haluaa lähettää meidät kaikki auttamaan heikoimmassa asemassa olevia.

Arvostan valtavasti eri puolella maailmaa toimivia Rotaryklubeja, jotka omilla alueillaan auttavat toisia ja tekevät hyväntekeväisyyttä kaikkien keskuudessa riippumatta ihmisten ihon väristä, uskonnosta tai mistään muustakaan tekijästä. Se on Hyvän Paimenen merkki, että niitä autetaan, ketä vain pystytään. Koko maailmaa ei kukaan meistä pysty kerralla auttamaan tai muuttamaan, mutta valo ja toivo leviää eteenpäin yksi asia ja yksi ihminen kerrallaan. Tällä hetkellä erityisesti lapset ja nuoret tarvitsevat uskoa ja toivoa paremmasta huomisesta, ja meidän tehtävämme on tukea heitä. Mielestäni paras joulumieli tulee siitä, kun itse voimme välittää iloa ja valoa eteenpäin omissa elämäntilanteissamme kohtaamiemme ihmisten elämään. Se antaa elämään turvan ja perustan, kun tietää, että Hyvä Paimen Jeesus Kristus kulkee vierellämme nyt ja iankaikkisesti.

Hyvää ja rauhaa joulua!

Mika Kyytinen, Kankaanpään seurakunnan kirkkoherra

Kankaanpään Rotary-klubin
joululehden lukijoille

Uusittu kuntosali,
sauna & uinti
6kk:n pakettina
vain 29e/kk

Osta kortti respasta
31.1.2026 mennessä.

Kunnonlähde
Kankaanpää

**RENGAS
CENTER**
Kankaanpää

Jussi Hautaniemi Oy
Venesjärventie 3 • Kankaanpää
www.rckankaanpaa.fi • ma-pe 8-17, la 9-13
puh. 02 569 066 • 040 553 1622

Lisätietoja ilmoituksia klikkaamalla

Luonto linssin läpi – hetkiä hiljaisuudessa ja siiveniskujen äärellä

Luontokuvaus on minulle enemmän kuin harrastus – se on tapa olla läsnä, nähdä ja jakaa luonnon ainutlaatuisia hetkiä. Hieman jopa kliseenä, se on yksi keino palautumiseen työn ja muun arjen lomaan. Vuosien varrella harrastus on laajentunut omiin kuvauskojuihin, harvinaisten lajien dokumentointiin ja pienimuotoiseen elämisyrittelykseen.

Maakotka tarkkailemassa lumisateista saalismaastoaan – harvinainen näky Suomen talvisessa luonnossa.

Mitä luontokuvaus minulle merkitsee

Kuvausinnostus sai alkunsa yksinkertaisesta halusta tallentaa luonnon upeutta. Ensimmäiset kuvat syntyivät lähimetsissä ja tutuissa paikoissa kaikille tutuista kuvauskohteista, mutta pian kiinnostus syveni: halusin alkaa etsiä hetkiä, joissa luonto paljastaa jotain harvinaista, jotain voimakasta tai jotain, jonka kokemiseksi pitäisi nähdä vaivaa.

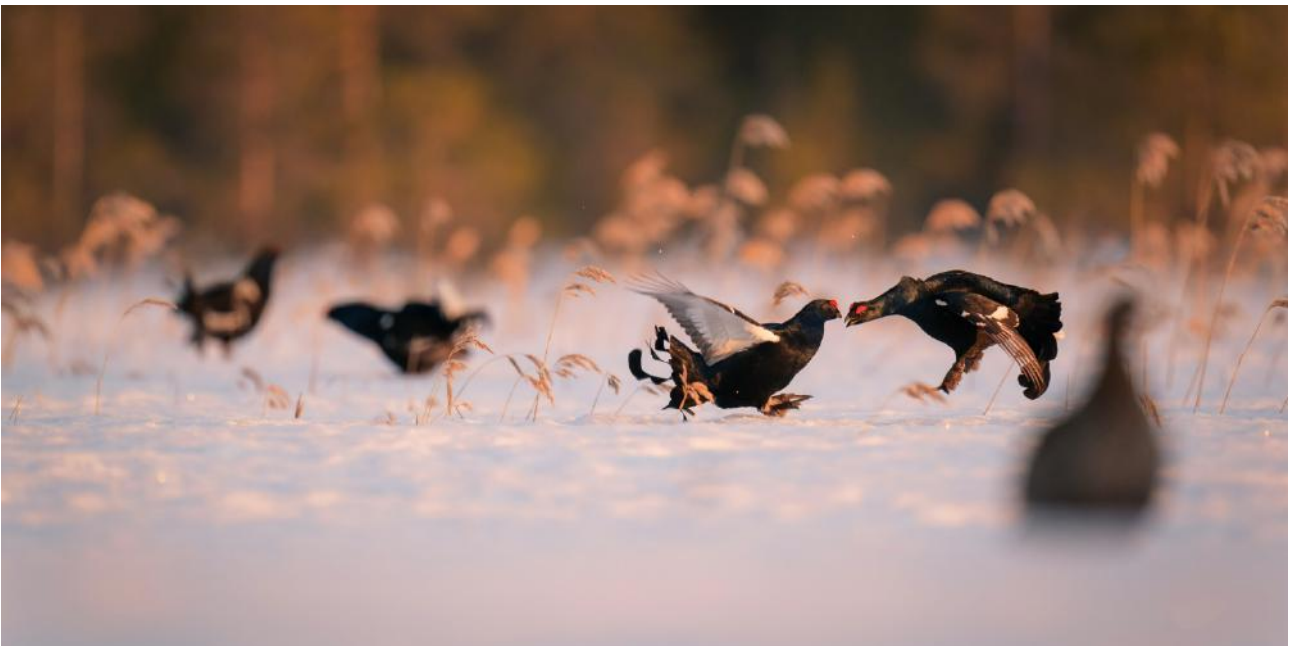
Minulle luontokuvaaminen on tapa olla yhteydessä ympäröivään maailmaan. Se pakottaa pysähtymään, katsomaan tarkemmin ja kuuntelemaan hiljaisuutta. Kun astun luontoon kameran kanssa, en etsi vain kuvaa – etsin jotain hienoa hetkeä. Valo, liike ja tunnelma pitää olla kohdallaan. Se opettaa myös kärsivällisyyttä, sillä luontokuvaamisessa parhaat hetket eivät todellakaan tule kiireessä. Kuvaaminen antaa onnistumisen kokemuksia – ei vain teknisesti onnistuneen kuvan muodossa, vaan tunteena siitä, että sain olla osa jotain ainutlaatuista hetkeä. Toki hienosta hetkestä onnistuneen terävän kuvan saaminen tuntuu hyvältä. Luontokuvaus onkin myös tapa jakaa. Kuvieni kautta voin näyttää muille, mitä olen nähnyt ja kokenut – juuri niitä hetkiä, jotka voivat kuvan kautta herättää tunteita ja oivalluksia myös sen katsojassa.

Luontokuvaaminen rauhoittaa mielen, eikä siinä samalla tule ajatelleeksi mitään muuta. Minulle se on siis erittäin hyvää terapiatekemistä. Työssä ja arjessa etenkin henkinen kuormitus on välillä kovaa, mutta huomasin jo harrastuksen alkuvaiheessa sen tyhjentävän ajatuksiani tehokkaasti. Vaikutus on sama, ovat kuvausretket olleet kuvien saamisen kannalta onnistuneita tai sitten ei.

Kuvaan monipuolisesti luontoa ja sen ilmiöitä: lintuja, eläimiä, maisemia, vuodenaikojen vaihtelua tai vaikka revontulia. Päiväretket suuntautuvat usein suolle, metsään tai esimerkiksi järven tai meren rantaan – kuitenkin paikkoihin, joissa hiljaisuus antaa tilaa. Myös aaltojen äänet meren rannassa ovat omanlaista hiljaisuuttaan. Pidemmille retkille varusteet kulkevat mukana rinkassa, ja omat kuvauskoot ovat osa valmistautumista: ne mahdollistavat läsnäolon ja kuvaamisen ilman kuvauskohteiden häirintää. Talvisin niiden kuljettaminen kuvauspaikoille on helppoa ahkiassa.

Hiljaisuuden jälkeen alkaa pulina

Herätys soi paljon ennen kukonlaulua maaliskuuhuhtikuun taitteessa. Kahvinkeiton jälkeen otan suunnaksi jonkun hyväksi toteamani lähiseudun suon. Lumi narskuu hiljaa lumikenkien alla, kun samalla vedän ahkiassa perässäni kuvauskotua kohti vuosien aikana hyväksi kuvauspaikaksi toteamaani, vaikiintunutta teerien soidinpaikkaa. Telttaa muistuttavan kuvauskotun pystyttää tutuksi käyneellä prosessilla ja jo kymmenessä minuutissa se on täydessä valmiudessa. Hetken odottelun jälkeen ensimmäinen teeri laskeutuu soidinaukeaa lähinnä olevaan muutaman metrin korkuisen männyn latvaan vahtimaan. Aamun ensimmäiset valonsäteet hiipivät hiljakseen horisontista. Mustat hahmot laskeutuvat suolle, ja pian maisema täyttyy liikkeestä ja äänistä. Teerikukot levittävät pyrstönsä viuhkaksi, pörhistävät kaulansa ja alkavat tanssia. Ne hyppivät, sihisevät, pulisevat ja esittelevät itseään naaraiden huomion toivossa. Välillä syntyy pieniä kahakoita, kun asemista kiistellään. Kovin kukko on se, joka hallinnoi soitimen keskialuetta. Käypä yksi riekkokukkokin vielä valkoisessa talviasussaan nauraa räkkättämässä toisilleen kukkoileville teerikukoille. Riekko elelee Pohjois-Satakunnassa myös elinalueensa etelärajoilla harvalukuisena.

Teerikukot kilpasilla naaraiden huomiosta.

Teerien soidin on intensiivinen, mutta rytmiltään rauhallinen. Se kestää tunteja, kunnes aurinko nousee korkeammalle ja linnut alkavat vetäytyä. Pulina hiljenee, siivet lyövät ilmaa, ja yksi toisensa jälkeen teeret nousevat lentoon. Suo hiljenee jälleen – kuin mitään ei olisi tapahtunut. Soidinpaikalle jää siipien iskuista ja teerien kävelystä jäljet lumeen sekä soitimen taisteluissa irronneita sulkia. Soitimen tarkkailu lähietäisyydeltä on valtavan hieno kokemus. Se on täynnä liikettä, ääntä ja jännitystä. Kamera tallentaa soitimelta hetkiä, mutta iso osa kokemuksesta itselleni on nähdä, kuulla ja myös tuntea kevään herääminen. Yleensä suolta pois lähtiessä olo on myös hieman raukeaa. Sormet ovat komeissa, mutta mieli on kirkas. Kun soidin on tältä päivältä ohi ja pääsen saunan lämpöön, mieli viipyy

yhä suolla ja teerissä. Soidin on kokemus, jonka vuoksi sitä herää uudelleen seuraamaan jälleen ennen auringonnousua – ehkäpä jo seuraavana aamuna, viimeistään seuraavana keväänä.

Teeret kuvauskojasta kameran ja objektiivin yli nähtynä.

Teerikukko noin 10 metrin päässä aamuauringossa.

Miksi odotan – ja mitä se antaa

Maakotka on yksi luonnon majesteettisimmista linnuista. Sen leveät siivet, terävä katse ja voimakas olemus tekevät siitä todellisen taivaan valtiaan. Maakotka on erittäin voimakas ja taitava metsästäjä. Avoimessa maastossa jopa yksinäinen susi antaa sille tilaa. Keski-Aasiassa maakotkia käytetäänkin perinteikkäässä haukkametsästyksen muodossa jopa susien metsästyksen. Eteläisessä Suomessa maakotka on erittäin harvinainen näky; onpa se harvinainen koko Suomessa. Harvaan asutussa ja luonnoltaan melko erämaisessä Pohjois-Satakunnassa maakotkaan voi kuitenkin törmätä. Keväisin maakotkien elämässä on erityinen hetki, jolloin niiden ylväys ja voima tulevat esiin täydessä loistossaan – reviiiritaisteluissa. Kun lumi alkaa sulaa ja kevät tekee tuloaan, maakotkat alkavat puolustaa pesimäalueitaan ja reviiiriä hallitseva pari häätää muut pois alueeltaan. Nämä taistelut ovat vaikuttavia näytöksiä, joissa linnut mittelevät voimiaan ja osoittavat hallitsevansa alueensa. Reviiiritaistelun todistaminen on etuoikeus, joka jää mieleen pitkäksi aikaa.

Maakotka laskeutuneena, lähietäisyydeltä kuvattuna.

Talvinen maakotkien kuvausprojekti on itseltäni vaatinut vuosien valmistelua: vaateena on riittävän erämainen ympäristö, jonka kotka huolii elinalueekseen, kotkien houkuttelun onnistuminen sekä piilopaikka, josta maakotkia voi seurata tai kuvata niitä häiritsemättä. Ei ole mitenkään itsestään selvää, että jossain kaukana puun latvassa odottava kotka edes uskaltautuu laskeutumaan maahan lähelle tarkkailupaikkaa. Kotkaa kuvauspaikalle odottava saattaa hyvinkin hävitä väsytystaistelun. Maakotka on äärimmäisen arka laji, jonka takia kuvauspaikalle on mentävä hyvissä ajoin ennen auringon nousua, eikä poistuaakaan voi ennen kuin ilta on jo hämärtynyt. Ylimääräiset havainnot liikkuvista ihmisistä voi säikäyttää maakotkat pois päivien ajaksi. Kun kotka lopulta laskeutuu noin viidentoista metrin päähän juuri mihin sen haluaakin laskeutuvan, hetki on pysäyttävä. Se on hyvä muistutus luonnon arvokkuudesta. Hyvien kuvien saaminen maakotkasta pitkienkin odotusaikojen jälkeen on erittäin palkitsevaa.

Aitoja elämyksiä algoritmien maailmassa

Olen suunnitellut ja rakentanut kuvauskojuja, jotka mahdollistavat pitkäaikaisen tarkkailun ja kuvaamisen ilman häiriötä. Lisäksi mielessä on pitkään kypsynyt ajatus pienimuotoisesta elämysryityksestä - tarjota muille sama mahdollisuus kokea harvinaisten lajien läheisyys turvallisesti, mukavasti ja niitä häiritsemättä. Tekoälyn kehitys on ollut monellakin osa-alueella hurjempaa, kuin valtaosa on osannut edes kuvitella. Onpa sen kehitys myös osunut valokuvaukseen. Tekoäly osaa nykyään tehdä täysin uskottavia, suhteellisen fotorealistisia kuvia harvinaisistakin luontokohteista. Se tuntuu hieman hasulta, kun niin kovin tavallisen tekstin tuottaminen kuviin tuntuu olevan edelleen tekoälylle vähintäänkin hankalaa. Elämysten ja kokemusten oleminen olennaisena osana harrastusta kuitenkin takaa sen, että harrastus pysyy minulle itselleni relevanttina jatkossakin. Uskon, että yhä enemmän näitä kokemuksia kaipaavat myös muut. Näihin asioihin - elämyksiin ja kokemuksiin - ei tekoäly pysty vaikuttamaan - ainakaan vielä... Viimeisin kojuprojektini mahdollistaa vaikkapa hieman erilaisen etätyöpäivän maakotkien tai kanahaukkojen kuvaamisen – tai sitten niiden paikalle saapumisen odottelun lomassa. Lämmitetyssä, mukavuuksin varustetussa tilavassa kojussa voi hyvin viettää vaikka muutaman päivän yhtäjaksoisesti. Toki äänekestä työskenntelyä etäpalavereineen pitäisi kuvauskojussa voida välttää, ettei siitä aiheudu häiriötä äärimmäisen aralle luonnolle. Kuvauspäivät ja luonnon hiljaisuuden jakaminen voisivat olla jatkossa entistä suurempi osa omaa valokuvausharrastustani. Tavoitteenani on jatkaa harvinaisten lajien kuvaamista muuttuvassa maailmassa ja samalla kehittää sivuprojekteja kohti elämyksellistä luontomatkaailua. Siihen Pohjois-Satakunta tarjoaa loistavat puitteet ja sijainti suurten kaupunkikeskusten läheisyydessä on otollinen. Luonto tarjoaa loputtomasti tarinoita – ja minä haluan olla mukana kertomassa niitä.

Kirjoittajasta:

Lauri Hölttä on yli kymmenen vuoden ajan kuvannut luontoa laaja-alaisesti eri puolilla Suomea. Hänen kuvissaan esiintyvät eläimet, linnut, maisemat ja luonnon ilmiöt, kuten revontulet. Höltän kuvia on ollut esillä omissa näyttelyissä sekä osana kuvausseuran yhteisnäyttelyitä. Luontokuvauksen ohella hän kehittää itse kuvauskojuja ja tarjoaa elämyksiä harvinaisten lajien pariin. Kuvia ja tarinoita voi seurata Instagramissa tililtä @lauriholtphoto.

*Uutta joulumusiikkia
Joulukuusi saapuu taloon*

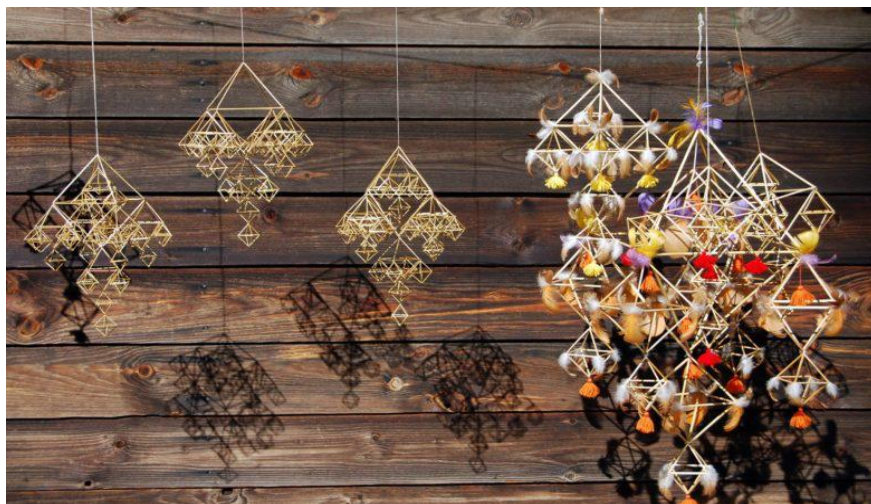
Muinaisia latvialaisia joulunviettoperinteitä

Muinaislatvialaiset, ollessaan maanviljelijäkansa, viettivät joulua – kuten muitakin maanviljelysvuoden juhlia – auringonkierron ja aurinkovuoden kalenterin mukaisesti. Esivanhempiemme kalenterin perusteella Ziemassvētki eli talvijuhla oli talvipäivänseisaus, joka tapahtuu astronomisesti joka vuosi 20.–22. joulukuuta. Myös muinaislatvialaiset juhlivat joulua 3 päivää ja 3 yötä, ja paikoin juhlat venyivät jopa viikon pituisiksi.

Talvipäivänseisauksessa, aivan kuten kesäpäivänseisauksessa Juhannuksena, käydään valon ja pimeyden välistä kamppailua – mutta tällä kertaa pimeys saa ylliotteen, sillä jouluyö on vuoden pisin ja päivä lyhyin. Tästä syystä monet muinaislatvialaisten talvijuhlan perinteet liittyivät valon lisäämiseen ja pimeyden voimien karkottamiseen. Vanhojen uskomusten mukaan tulevan vuoden sato riippui auringon ja valon suosiosta talvipäivänseisauksen aikaan. Joulun jälkeen päivät kuitenkin alkavat jälleen pidentyä, joten joulu voidaan nähdä myös valon paluun juhlanä.

Palaten maanviljelysvuoden juhliin: talvijuhla oli myös syksyn sadonkorjuun ja suurten töiden päättymisen juhla. Siinä missä nykyään joulua pidetään rauhallisena ja hiljaisena juhlanä, muinaislatvialaiset viettivät sitä iloisesti, meluisasti ja monin hauskuuksin.

Ehkä olette huomanneet, että yksikään muu muinaislatvialainen vuosijuhla (Juhannus, Miķelis, Pääsiäinen) ei kannanimeä ”svētki” – juhla – paitsi talvijuhla. Nimen ”Ziemas svētki” taustalla on ajatus siitä, että sana ”svētki” juontuu sanasta ”svēts”, jonka alkuperäinen merkitys on valkoinen, puhdas, kirkas ja loistava – täydellinen kuvaus joulun olemuksesta.

Kuten mainittu, talvijuhla on talvipäivänseisaus, mutta myös Dievs-jumaluuden syntymän aika. Koska muinaislatvialaisilla oli mytologinen ajattelutapa, kyse ei ollut kristinuskon Jumalasta, vaan taivaan, taivaallisen valon ja korkeimman henkisen olemuksen ilmentymästä. Siksi tämä kaksitahoinen juhlan merkitys ei ollut ristiriitainen, vaan päinvastoin sopusoinnussa: talvipäivänseisauksessa valo voittaa pimeyden, aurinko alkaa nousta, ja tätä voidaan symbolisesti tulkita Dievs-olennon syntymänä.

Muinaislatvialaisten talvijuhlan ja talvipäivänseisauksen perimmäinen merkitys kytkeytyy hedelmällisyyteen, toivoon ja valoon. Ziemassvētki oli vuoden runsain juhla – pöytään katettiin kaikki, mitä keväällä ja kesällä oli kasvatettu ja syksyllä kerätty. Talvijuhlan perinteisistä tarjoiluista voit lukea lisää seuraavassa osassa, joka käsittelee muinaislatvialaisia joulutapoja.

Runsaasti katettu pöytä

Kuten jo mainittiin, talvipäivänseisauksen juhlissa pöytään tuotiin kaikkea, mitä syksyn sadosta oli saatu talteen. Siksi juhlaruoat valmistettiin kaikesta omassa talossa kasvatetusta – sekä vihanneksista ja hedelmistä että kotieläimistä. Koska muinaislatvialaisten maaginen luku oli 9 – sekä sen johdannainen 3 – juhlapöydässä piti ehdottomasti olla yhdeksän erilaista ruokalajia. Yhdeksikkö, samoin kuin kahdeksikko, symboloi äärettömyyttä, mutta ei siksi, että se muistuttaisi äärettömyyden merkkiä. Riippumatta siitä, millaisia maattisia manipulointeja luvulla 9 tehdään, lopputuloksena saadaan aina jälleen yhdeksikkö. Tämän vuoksi luku 9 symboloi myös kaiken maagista alkuperää.

Talvipäivänseisaus päätti auringon vuoden, mutta kuten tiedetään, joulun aikaan mikään ei varsinaisesti päättynyt – se aloitti myös uuden auringon vuoden ja sitä pidettiin ajan ja maailman uudelleensyntymisen hetkenä. Ehkä juuri siksi esivanhemmille ruokalajien maagisen alkuperän symbolin, yhdeksikön, läsnäolo talvipäivänseisauksen juhlissa oli niin tärkeää.

Muinaisten latvialaisten uskomusten mukaan yhdeksän juhlaruokaa lupasi vauraan ja runsaan tulevan vuoden. Voisi siis ajatella, että mitä enemmän ruokia, sitä parempi. Jos kuitenkin tarkasti noudatettiin kaikkia vanhoja talvijuhlien sääntöjä, juhlapöydässä tuli olla myös vähintään kaksi kertaa niin paljon herkkuja.

Palaten talvijuhlien perinteisiin ruokiin: joulupöytään kuului ehdottomasti laittaa harmaita herneitä ja papuja, jotta ei tarvitsisi itkeä, pekoniipasteijoita, jotta elämä toisi uusia yllätyksiä, porkkanoita ja punajuuria hyvän terveyden varmistamiseksi, piparkakkuja rakkauden lisäämiseksi, pyöreitä taikinasta leivottuja pikkuleipiä auringon symboliksi, haudutettua hapankaalia voiman saamiseksi, linnunlihaa menestyksen tuomiseksi, kalaa rahan saamiseksi sekä sianlihaa tai sian kärsä ("smeķeris"), jotta onnea riittäisi aina. On muistettava, ettei kalan suomuja saa heittää pois, vaan ne tulee kuivata ja säilyttää rahakukkarossa, jotta seuraavana vuonna raha lisääntyisi.

Näiden yhdeksän maagisen ruoan lisäksi pöytään tuli kattaa myös leipää, jotta sitä ei puuttuisi tulevana vuonna, miehistä ja vehnää sisältävää puuroa sianpään, herneiden ja papujen kanssa ("kočs"), ryynimakkaraa sekä simaa tai olutta, jota ilman muinaiset latvialaiset eivät viettäneet ainoatakaan juhlaa. Ne, jotka eivät käyttäneet alkoholijuomia, joivat tavallisesti kvassia, piimää tai heraa. Jos jokin näistä ruoista ei ollut saatavilla tai ei maistunut, saattoi valmistaa esimerkiksi haudutettuja nauriita, kurpitsaruokia, uunissa paistettuja perunoita tai ohrasuurimopuuroa.

Jos puhumme makeista ruoista, on mainittava leipä hillon kanssa, ruisleipä karpalomehun ja hunajan kera ("maizes biguzis"), pyöreät pullat sekä "sklandraušī"-piiraat, joita muinaiset latvialaiset täyttivät toisinaan myös sienillä.

Pöydän kattamisen perinteissä oli tärkeää korostaa, että leipä, suola ja tuli olivat elementtejä, joita ei missään nimessä saanut puuttua, sillä ne toivat siunausta. Juhlapöytää ei myöskään saanut korjata pois koko talviyön aikana, jotta tulevastakin vuodesta tulisi vauras. Käytännössä talvijuhlissa pöytään voitiin kattaa lähes mitä tahansa pyöreän muotoisia ruokia, sillä talvijuhlissa – jotka ovat yksiä vuoden taitekohdista – pyöreät ruoat symboloivat aurinkoa, ja siten kunnioittivat ja lisäsivät valoa.

Pölkyn vetäminen

Erilaisista tietolähteistä muinaisten esi-isien talvijuhliin liittyen löytyy sanapari "*Bluķa vakars*" ("Pölkkyilta"), joka viittaa joulun ensimmäiseen iltaan ja yöhön. Pölkkyiltaa kutsuttiin usein myös nimillä *kūķu koča*, *kūķu* tai *kūcu vakars*. Nämä nimitykset liittyvät yhteen muinaisten latvialaisten talvijuhlien tärkeimmistä perinteistä – rituaaliin, jossa pölkkyä vedettiin talosta toiseen. Pölkyn vetäminen symboloi auringon kulkua, ja sen liike kuvasi auringon kiertoa. *Kūķu ilta* puolestaan liittyi toiseen juhlarituaaliin, jossa juhlaruokan – aiemmin mainitun *kūķin* eli *kočsin* – asettaminen pöytään edisti hyvinvointia ja vaurautta. *Kūķin* nostaminen pöytään oli kunnianosoitus esi-isille ja toi heidän suosiotaan.

Palataksemme pölkyn vetämiseen: ennen talvijuhlia valmistettiin suuri tammipölkky, jonka molempiin päihin kiinnitettiin paksu köysi. Pölkkyä vedettiin talosta taloon, ja viimeisessä talossa se poltettiin tätä varten

valmistetuissa oljissa, mikä symboloi uuden aurinkovuoden alkua. Alun perin pölkyn vetäminen kuvasi auringon ja valon nousua, ja myöhemmin se muuttui ”jouluun vetämiseksi mäkeen”, kun pölkkyä alettiin vetää mäkeä ylös.

Toisen tulkinnan mukaan pölkyn vetäminen kokosi pölkyn sisään kaikkien vierailuiksi tulleiden talojen edellisen vuoden vastoinkäymiset, huolet, pahat ajatukset ja teot – ja nämä tuhottiin polttamalla pölkky lopuksi. Pölkkyä vetivät tavallisesti saman talon väki, useimmiten miehet, ja vetäjiä seurasi metelöivä ja laulava ihmisjoukko, joka erilaisin keinoin karkotti pahoja henkiä. Uskomusten mukaan vuodenvuorokierroksen taitekohdassa, erityisesti talvipäivänseisauksena, jolloin yö on pisimmillään ja päivä lyhyimmillään, pahat henget ovat erityisen aktiivisia – siksi melua ja laulua pidettiin tärkeänä suojana.

Kodin siivous ja koristelu

Kuten ennen kaikkia suuria juhlia, myös ennen talvijuhlia koti ja pihapiiri siivottiin, ja huone koristeltiin erilaisin somistein. Koristeissa käytettiin vain luonnosta saatavia materiaaleja, kuten vihvilöitä, olkia, kuivattuja kukkia, höylänlastuja, lankaa, linnunsulkia sekä munia, vihanneksia ja hedelmiä.

Erityisen suosittuja talvijuhlien koristeita olivat *puzuri*-oljista tai kuivatuista kaisloista villalankaan pujotettuna valmistetut geometriset riippuvat koristeet – sekä *saulītes*, eli perunaan pistetyt oksanpäät tai oljet. Uskottiin, että *puzuri* puhdistavat tilan ei-toivotuista energioista, koska niiden moniulotteisen muodon muodostavat lukuisat pyramidin kaltaiset rakenteet. *Puzureita* täydennettiin usein esimerkiksi värikkäillä kangastilkkuilla tai linnunsulilla.

Huoneeseen tuotiin myös kuusi – ikivihreä puu, joka symboloi ikuista elämää ja esi-isien elämänpuuta. Kuusi, kuten koko huonekin, koristeltiin luonnollisin ja käsintehtyihin koristein. On tärkeää huomata, että kuusen tuominen sisälle ja sen koristelu on melko uusi perinne, joka yleistyi vasta noin 150 vuotta sitten. Alkujaan ikivihreään puuhun liittyvät rituaalit toteutettiin metsässä: puuta tai muuta ikivihreää kasvia koristeltiin herkuin henkiä varten, sitä katkaisematta tai tuomatta kotiin.

Myös pukeutumisessa ei saanut unohtaa kauneutta ja koruja, sillä kansanrunojen mukaan kaikki vanhat vuodenvuorokierrot ja tavat vaativat näyttävyyttä ja arvokkuutta – niiden uskottiin tuovan hyvinvointia ja vaurautta.

Talvijuhliin valmistautuessa oli lisäksi tärkeää hoitaa kaikki laskut maksetuiksi ja palkat jaetuiksi ennen juhlia. Tätä periaatetta sovellettiin myös kaikkiin muihin töihin – kaiken tuli olla valmista ennen juhlapäiviä, jotta juhlia voitiin viettää rauhassa murehtimatta kesken jääneistä tehtävistä.

Tšigaanikulkueet (maskikulkueet)

Tšigaanikulkueeseen osallistuminen oli yksi esi-isien talvijuhlien suosituimmista perinteistä. Tšigaanikulkueisiin osallistuttiin mielellään paitsi talvijuhlien aikaan myös muina vuodenaikoina – naamioitumisen perinne alkoi Märtnistä (marraskuusta) ja jatkui Meteniin (helmikuuhun) saakka. Jokaiselle tämän jakson osalle kuitenkin kuuluivat omanlaiset naamiot ja tavat: kevään lähestyessä kuljettiin *budēļos* ja *ķekatās*, kun taas talviaikaan kuuluivat tšigaanit. On tärkeää korostaa, että *tšigaanit*, *budēļi* ja *ķekatas* ovat eri naamiosryhmiä, joten niiden käyttäminen synonyymeina on virheellistä.

Tšigaaneja (paikasta riippuen myös *sigāni*) kutsuttiin nimellä, joka juontuu verbistä *sigāt* – ”kierrellä, kulkea”. Talvijuhlien naamiojoukkoihin kuuluivat myös monet muut hahmot: *danču lapset*, *tararit*, *totarit*,

miežvilki, čigoni, ķigāji, kaladņiki, ražyni, dādas, galenkas, pakukas, kaitas, koitas ja buki. Tšigaanit ja čigoni tunnettiin kaikissa Latvian maakunnissa, mutta esimerkiksi *kaitas* esiintyivät Latgaliassa ja *buki* sekä *miežvilki* Kuurinmaalla.

Tšigaanien toiminta oli eräänlaisia naamioituja kulkueita, joissa naapurit kulkivat talosta taloon metelöiden, laulaen, tanssien ja soittaen sekä soittimia että erilaisia arkiesineitä. Mitä enemmän melua, sen parempi – tšigaanien tuli kuulua jo kauas ennen heidän saapumistaan.

Yleisimpiä naamioita olivat tšigaanit, juutalaiset, kerjäläiset, sotilaat, karhut, vuohet, hevoset, kurjet, pukit, haikarat, lehmät, pukit, sudet, heinäkasa, viljalyhteet, siivilät, luudat, korit, Kuolema, Paholainen, Jumalat, Laimat, vainajat, aaveet, pitkät naiset, pienet miehet, noidat, soittajat heinäkasalla, ratsastajat hevosella ja monet muut. Tärkeintä oli pysyä täysin tunnistamattomana – ei ulkonäön eikä äänen perusteella.

Jokaisella naamiohahmolla oli oma symbolinen merkityksensä muinaisten latvialaisten uskomusten mukaan: susi edusti pahuutta, pimeyttä ja pakkasta; karhu laiskuutta ja uneliaisuutta; jänis

pelkoa ja mielistelyä; vuohi valoa ja hyveellisyyttä; kurki järkeä ja viisautta. Symboliikka oli kuitenkin monikerroksista – sama naamio saattoi eri tilanteissa merkitä eri asioita.

Yksi tärkeimmistä hahmoista oli *Karhu*, jonka tehtävänä oli murahduksellaan ja kömpelyydellään karkottaa pahat voimat. Myös muilla tšigaanien tavoilla oli rituaalinen merkitys, esimerkiksi leikillä ”Susi ja vuohi”, joka symboloi valon kutsumista: susi (Jumalan koira) hoputti vuolta (Aurinkoa) nousemaan taivaan vuorelle. Tšigaanit myös tanssivat, lauloivat ja lauloivat pilkkalauluja kaikesta, mistä he katsoivat aiheelliseksi — joskus kiittäen, joskus moittien.

Tšigaanit kulkivat aina joukoissa, ja jokaisella joukolla oli oma johtajansa eli ”isä” (*tēvainis*), joka sai oikeuden tarkastaa talonväen ahkeruutta, tietoja ja huoneen siisteyttä. Sen jälkeen hän saattoi kehua, pilkata tai ruoskia tulijoita vitsoilla – tarkoituksena antaa siunausta, terveyttä ja hedelmällisyyttä. Tšigaanien äiti ja naiset puolestaan ennustivat tulevaisuutta ja harjoittivat ennustamista.

Isäntäväen velvollisuus oli tarjota tšigaaneille ruokaa, juomaa ja lahja tai tuliais kori, muttei heti – ensin isäntäväki saattoi testata heitä tehtävillä tai jutella avoimesti heidän kanssaan.

Tšigaanit edustivat esi-isien henkiä ja hyväntahtoisia suojelushenkiä, ja heitä pidettiin kodin siunauksen, terveyden ja hedelmällisyyden tuojiina sekä välittäjinä tämän maailman ja Tuonpuoleisen välillä. Harva uskalsi olla päästämättä heitä sisään. Jos tšigaaneja ei päästetty taloon, he saattoivat aiheuttaa vahinkoa, joten varovaiset ihmiset ottivat heidät aina vastaan.

Tšigaaneille sukua olivat *kaladnieces* – naiset, jotka kulkivat *kaladās*, Latgalelle tyypillisessä talvijuhla perinteessä. *Kaladās* naiset kiersivät talosta taloon laulaen joululauluja ja saivat vastineeksi herkkua tai lahjan (*kaladiņa*).

Kun puhutaan vierailuista, on mainittava, että kansanrunoissa talvijuhlia kutsuttiin myös ”vierailuajaksi”. Todennäköisesti moderni lahjojen antamisen perinne on kehittynyt juuri tästä. Tšigaanit eivät kuitenkaan koskaan tulleet kylään talvijuhlien ensimmäisenä iltana – he saattoivat ilmestyä vasta toisena tai kolmantena juhlapäivänä.

Leikkeihin osallistuminen

Kuten *budēlu*- tavoista jo mainittiin, tärkeimpiä talvijuhlien leikkejä olivat ne, joissa Kuu jahtasi Aurinkoa tai Susi jahtasi Vuohipukkia. Nämä leikit symboloivat valon ja pimeyden taistelua, joka tapahtuu talvipäivänseisauksen aikana. Näiden lisäksi leikittiin toki myös muita leikkejä, jotta vuoden pisin yö kuuluisi hauskasti ja iloisesti. Leikkeihin liittyivät aina myös laulaminen ja tanssiminen.

Joulunajan leikkeihin kuuluivat myös laulut ”kissankyneleistä”, jotka symbolisesti kuvasivat suoja-keliä.

Ennustaminen ja rituaalit

Talvijuhlien iltarituaalit liittyivät tiiviisti uskomuksiin, joihin voi tutustua erillisessä kirjoituksessa. Seuraavassa mainitut maagiset rituaalit ja ennustamismenetelmät eivät tietenkään ole ainoita, joita muinoin talvijuhlien aikana harjoitettiin, mutta niistä esitellään muutamia esimerkkejä.

Hyvän sadon varmistamiseksi talviyönä piti laskea tähtiä. Jotta mehiläisiä olisi paljon ja ne olisivat säyseitä, piti vieraassa navetassa keritä lammasta ja asettaa keritty villa mehiläispesän pohjalle. Runsaan omenansadon saamiseksi omenapuita piti lyödä housuilla tai salaa ripustaa niihin isännän housut – mutta ei mitkä tahansa housut, vaan sellaiset, jotka isäntä oli riisunut saunassa. Rahan houkuttelemiseksi kirkon ympäri tuli kantaa mustaa kissaa. Jottei hampaisiin sattuisi, piti juosta kolme kertaa talon ympäri. Jouluaamuna piti herätä aikaisin – muuten ei koko vuonna saanut nukutuksi tarpeeksi. Aamulla oli myös tärkeää lähteä ulos talosta ennen kuin joku vieras ehti astua sisään ja tuoda mukanaan epäonnea.

Ennustamisen osalta joulunaika oli viimeinen hetki selvittää, kuka tuleva kosija olisi – Tapaninpäivän jälkeisenä aikana (6. tammikuuta) sitä ei enää tehty. Ennustaminen liittyi pääasiassa sulhaseen ja häiden ajankohintaan. Samoin kuin juhannuksena tytöt heittivät seppeleitänsä tammeen, jouluaattona ne heitettiin kuuseen, jotta nähtäisiin, montako vuotta häihin olisi – jokainen kerta, kun seppele ei jäänyt kuuseen, tarkoitti yhtä odotusvuotta lisää. Nuoret tytöt ruokkivat myös koiraa ja päästivät sen ulos katsoakseen, mihin suuntaan se juoksi – siihen suuntaan tyttö myös naitettaisiin. Jos omaa koiraa ei ollut, lähdettiin kuuntelemaan, mistä suunnasta naapurin koira haukkui. Toinen tapa oli kantaa halkoja sisään: parillinen määrä puita kertoi lähestyvistä häistä. Erään ennustuksen mukaan tytön tuli istua uunin tuhkavivun päälle ja ratsastaa sillä sikalaan – niin monta kertaa kuin siat pelästyneinä kiljuivat, niin monta vuotta häihin vielä oli. Kengän heittäminen olkapäähän yli oli myös suosittua: jos kenkä putosi kärki kohti ovea, sulhanen oli tulossa. Jos tytöt kulkivat takaperin uunin luo ja kurkistivat sen koloon jalkojen välistä, saattoi nähdä tulevan sulhasen. Samoin hänet saattoi nähdä, jos tyttö lakaisi lattian jouluyönä, istui lakaisemiensa roskien päälle ja kampasi hiuksiaan.

Erillinen ennustamistraditio, joka on nykyään siirtynyt uudenvuodenaattoon, oli onnervalaminen. Sulatettua tinaa, lyijyä tai kynttilän rasvaa kaadettiin kylmään veteen, ja muodostuneita hahmoja tulkittiin, jotta nähtäisiin, mitä onni – tai onnettomuus – tulevana vuonna toisi.

Talvijuhlien aikana ennustettiin myös sään ja sadon menestystä. Jos joulukuukuu oli musta (eli lumeton), pääsiäinen oli valkoinen. Jos joulukuukuu oli kylmää, kesästä tuli kuuma. Jos joulukuun mennessä oli kinostunut paljon lunta, oli odotettavissa runsas sato. Jos joulukuun aikaan tiet olivat mustat, tuleva vuosi oli hyvä. Kovat tuulet ennustivat ruttoa ja nälkävuotta sekä hedelmäpuiden suurta satoa. Jos joulukuukuu ei näkynyt tähtiä, tulevalle vuodelle ei ollut luvassa hedelmäsatoa.

Saunominen

Muinaisten latvialaisten saunaperinteistä voi lukea laajasti erillisestä kirjoituksesta. Talvijuhlien saunarituaali oli tarkoitettu valmistamaan ihminen valon voiton juhlaan – puhdistautumalla sekä fyysisesti että henkisesti, eli symbolisesti vapautumalla edellisen vuoden aikana kertyneestä negatiivisesta energiasta ja valmistautumalla uuteen, myönteisen energian kiertoon. Sauna lämmitettiin talvipäivänseisauksen aattona tai juhlan aamuna, jotta saulgriežus voitaisiin viettää puhtain, “valkoisin” sieluin.

Valvominen

Kuten kesäpäivänseisauksessa eli juhannuksena, myös vuoden pisimpänä yönä, talvijuhlissa, oli tapana olla valvomatta koko yön ajan odottamassa valon voittoa pimeydestä. Aikaa lyhentääkseen ihmiset osallistuivat iloiseen ja monipuoliseen talvijuhlien viettoon, tehden kaikki aiemmin mainitut puuhut.

Muiden kansojen ja muinaisten latvialaisten joulunvieton yhtymäkohdat

On mielenkiintoista tarkastella muiden kansojen perinteitä, jotka liittyvät talvipäivänseisaukseen, ja huomata lukuisia yhtäläisyyksiä, jotka vain vahvistavat muinaisten kansojen yhtenäisen maailmankuvan ja tulkinnan. Monet muinaiset kansat kutsuivat talvipäivänseisauksista Jolaksi ja viettivät sitä vuoden pisimpänä yönä juhlistuen ajan pyörän täyttä kiertoa, jolloin päivät alkoivat taas pidentyä ja valostua.

Kun tarkastellaan muinaisten latvialaisten ja muiden muinaisten kansojen, erityisesti skandinaavien, talvipäivänseisauksen perinteitä, on mainittava, että skandinaavit omistivat sen Odinille, muinaisten skandinaavien korkeimmalle jumalalle, kun taas latvialaiset omistivat sen Jumalalle, muinaisten latvialaisten korkeimmalle jumalalle. Skandinaavit kunnioittivat myös Freiriä eli hedelmällisyyden jumalaa, ja latvialaisille talvipäivänseisaus merkitsi luonnostaan valon ja hedelmällisyyden juhlaa. Freirin pyhä eläin oli villisika, joka uhrattiin Jolan aikaan, ja sen pään läheisyydessä vannottiin murtumattomia valoja. Samoin muinaisten latvialaisten talvipäivänseisauksen juhlat eivät voineet olla ilman sianlihaa, erityisesti sikapään valmistamista ruoaksi.

Jolan jälkeen seuraavat 12 yötä tunnettiin nimellä “henkien yöt”, ja ne omistettiin esi-isien hengille. Myös monet muinaisten latvialaisten talvipäivänseisauksen perinteet liittyivät esi-isien henkien kunnioittamiseen, esimerkiksi koča- eli kūka-leivän syöminen, budēļos-käynnit sekä kuusen koristelu herkuilla. Myös skandinaavien talvipäivänseisauksen perinteissä esiintyi budēļos-tyyppisiä toimia sekä ikivihreiden puiden koristelua herkuilla. Samoin kuin budēļos-perinteessä, lapset kulkivat talosta taloon laulaen ja tanssien, ja saivat lahjoiksi makeisia ja omenoita.

On myös mainittava Jolan klapiin polttamisen perinne, joka on lähes identtinen muinaisten latvialaisten klapiin vetämisen perinteen kanssa. 12 tuntia ennen juhlayön keskiyötä piti omalla maalla löytää puuklapi, mieluiten saarnipuusta (maailman puun – Yggdrasilin – symboli), ripotella sille jauhoja, roiskia siideriä eli perinteistä Jola-juomaa ja laittaa uuniin, jossa sen tuli palaa koko juhlayön ajan. Lisäksi sen tuli hiiltä seuravat 12 päivää ja yötä Jolan jälkeen.

Nykyään nimeä “Jola” ei juuri käytetä, koska se, aivan kuten muinaisten latvialaisten talvipäivänseisaus, liitetään nykypäivän jouluun.

Krista Antila suomentanut Jelgavan Rotaryklubin lähettämästä artikkelista.

Pöllöt luontoharrastuksen myyntitykkeinä

”Terve vaan kamu; on taidettu olla naapureina jo jonkin aikaa, mutta ei olla aiemmin tavattu”, juttelee metsänomistaja Paavo pöntöstä kiinni otetulle viirupöllömammalle. Paavo ja pöllömamma katsovat pitkään toisiaan silmiin, ja yhteisymmärrys ilmiselvästi syntyy. Sittemmin Paavo on vaimonsa ja naapurin kanssa mukana, kun pöllönpoikasia rengastetaan. Pöllöharrastajien toiminta tuo myös maallikoiden tietoisuuteen yön pimeydessä piileskelevien mystisten pöllöjen elämää. ”Tämä on kait jonkinlaista ympäristökasvatusta”, toteavat harrastajat.

Viirupöllö on havumetsien asukki ja ns. itäinen laji. Se on hyvin sopeutunut nykyiseen metsätalouteen, koska suht isona lintuna se saalistaa mm. hakkuuaukoilla. Näin ollen sille pyritään laittamaan pönttöjä niiden reunavyöhykkeisiin. Se viihtyy myös syrjäisten autiotalojen pihapiireissä, joissa on vanhoja peltoja. Kaikkiaan se on sopeutunut monenlaisiin ympäristöihin. Pöllöharrastajat eivät taroituksella laita sen pönttöjä kylämaisemiin tai asutuksen lähelle, koska se saattaa pesimäaikana olla aggressiivinen poikasia puolustaessaan.

Lehtopöllö on kulttuurimaisemien asukki, ns. lounainen laji ja vasta asettumassa Pohjois-Satakuntaan. Se on asuinpaikkojensa suhteen viirupöllöä vaativampi ja hakee lehtometsiä, peltoja, niittyjä ja vesistöjä. Sieltä se löytää ravintoa helpommin myös kovalla talvella. Lehtopöllön pönttöjä voidaan sijoittaa lähelle asutusta, koska se ei yleensä ole aggressiivinen pesintäaikaan. Siinä missä viirupöllö on olemukseltaan kova, lehtopöllö on arka ja piilottelee metsän kätköissä. Se on myös hyvin ilmeikäs ja eri lintujen väristys vaihtelee harmaasta punaruskeaan.

Pöllöharrastajien vuosi on kiireinen. Keväällä kierretään iltaisin kuuntelemassa pöllöjen sointia. Ajoin niitä houkutellaan ääneen soittamalla atrappia; ennalta äänitettyä pöllön ääntelyä, johon paikallisen reviirin haltijat saattavat vastata. Toukokuussa kierretään tarkastamassa pönttöjä varren päähän kiinnitetyn kameran avulla. Sen jälkeen asuttujen pesien naaraat yritetään pyydystää, jotta niiden mahdolliset renkaat voidaan tarkistaa tai renkaattomat linnut rengastaa.

Kesäkuussa on vuorossa poikasten rengastus, mikä viirupöllön kanssa on ajoin haasteellista, koska pöllömammat saattavat puolustaa poikasiaan terävin kynsin. Useimmiten kyse on vain uhkailusta; nokan paukuttelusta, puhinoista tai valehyökkäyksistä. Syksyllä harrastajat puhdistavat ja huoltavat pönttöjä, mikä lehtopöllön kohdalla on todella tärkeää; koska se vaatii pesiäkseen siistin pöntön. Tai vaihtopöntön.

Kulunut syksy on ollut mielenkiintoista aikaa, koska pöllöjen syyssoidin on ollut normaalia aktiivisempaa. Pöllöpariskunnat pariutuvat usein jo syksyllä ja valitsevat kevättä varten pesäpaikan; yleensä pöntön. Talven ne viettävät erillään, ja erityisesti naaras pyrkii hakemaan paikan, jossa on runsaasti ravintoa, siis myyriä tai muita pieniä jyrsijöitä. Jos ravintotilanne on heikko, pöllöt saattavat jättää pesimättä tai poikasten lukumäärä on pieni. Pöllön soitimen ennustaminen on vaikeaa; ne vain joskus ovat äänessä, mutta yleensä ovat hiljaa. Mutta kun ne innostuvat soidintamaan, niin erityisesti lehtopöllön erilaisten äänien valikoima on melkoinen. Pari vuotta sitten Siikaisten Vuorijärvellä yhtenä iltana oli äänessä 6-7 puputtavaa helmipöllöä, mutta ne olivat koko kevään ainoat helmipöllöt. Kerran samalla kylällä olin odottelemassa huuhkajan huhuilua, mutta selän takana alkoi toisenlainen puhina; äänessä oli harvinainen lapinpöllö. Eli luonto on usein yllättävä, mikä lienee koko harrastuksen suola.

Taloustmetsissä on pöllöille niukasti pesäpaikkoja, joten pöntöt tulevat tarpeeseen. Järjestelmällisellä pöntötyksellä ja niiden seurannalla esim. lehtopöllökanta on saatu vakiintumaan Siikaisissa ja Pomarkussa. Siikaisissa viirupöllökanta on todella vahva, mutta Kankaanpäässä homma on yhä matalalla tasolla. Asian toinen tärkeä saavutus on, että harrastukseen on saatu mukaan paljon ihmisiä, joille pöllöt ovat kenties tie laajempaan luontoharrastukseen. Voidaan sanoa, että pöllöt ovat hyviä myyntitykkeitä, jotka saavat ihmiset seuraamaan vaikka sääksien kamerapesiä tai pihapiirin lintuja yleensä. Myös metsänomistajat ovat suhtautuneet pöntötykseen positiivisesti; vastarannan kiiskiä on harvassa.

Jos pöllöhomma kiinnostaa, meihin voi olla yhteydessä: Arto 0505892077, Pekka 0405537030 tai Jouni 0405404673

Kuvassa Jouni Erkintalo ja Pekka Muuttomaa Kankaanpään Rotaryklubin tapaamisessa antamassa asiantuntijavinkkejä linnunpönttöjen valmistukseen, sijoittamiseen ja huoltamiseen.

ILOISTA

Joulua

JA KAIKKEA HYVÄÄ
VUODELLE 2026

Kankaanpään
Vuokko
APTEEKKI

Lisätietoja ilmoitusta klikkaamalla

**Cafe
Bistro**

**Tule kahville
tai lasilliselle!
Taltuta pikkunälkä!**

**RAVINTOLA
face
Lumainen**

**LOUNAS • À LA CARTE
LAUANTAISIN PERHEBUFFA**

L FINLANDIA HOTEL LUMIAINEN L JUHLAT JA KOKOUKSET L PITOPALVELU

 netorek

Lisätietoja ilmoituksia klikkaamalla

Jloista joulua!

***T: Anja Rajamäki ja
Seppo Hietamaa***

Hyvää joulua!

***T: Sirpa ja Timo
Tuomi***

Jouluiloa!

***T: Anna-Mari ja
Rauli Yrjänä***

Jloista joulua!

***T: Aila ja Matti
Harri***

Hyvää joulua!

***T: Anita ja Arimo
Koivisto***

Jouluiloa!

***T: Krista Antila ja
Jukka Ehto***

Antiikin hyveet

"Eriarvoistuvassa maailmassamme, jossa yhteiskunnallinen kahtiajako kasvaa ja arkeen heijastuu enenevässä määrin huolta huomisesta, ei välttämättä ole helppoa kasvaa. Myös moni aikuinen etsii yksinkertaista selkeyttä ja suuntaa elämäänsä. Vaikka yhteiskunta muuttuu, ihmisen perustavat kysymykset – mitä on hyvä elämä ja miten sitä eletään – pysyvät samoina. Tässä etsimisen tilassa antiikin filosofien hahmottelema hyve-etiikka tarjoaa yllättävän ajankohtaisen näkökulman. Viisaus, rohkeus, oikeudenmukaisuus ja kohtuullisuus ovat hyveitä, jotka ovat kantaneet aikakaudesta toiseen, ja niiden ytimessä on ajatus tasapainoisesta, eettisesti kestävästä elämästä.

Lukiolaiset pohtivat näiden klassisten hyveiden merkitystä ja sovellettavuutta omassa arjessaan. Nuorten ääni paljastaa, että antiikin opit eivät ole vain historian jäänteitä, vaan konkreettisia välineitä navigoida ihmissuhteita, päätöksentekoa ja oman identiteetin rakentamista. Hyveet näyttävät heille paitsi yksilöllisinä kasvun tavoitteina myös tapoina rakentaa oikeudenmukaisempaa ja myötätuntoisempaa maailmaa"

Opiskelijat saivat itse valita julkaisumuotoon ja alla kahden ulkomailta Suomeen opiskelua varten muuttaneen kirjoitus:

"Maltillisuus:

*Minun pitäisi yrittää rajoittaa TikTokissa vierittämiseen käytettyä aikaa.
Olisi parempi viettää enemmän aikaa opiskelupöydän ääressä.*

Oikeudenmukaisuus

*Yritän olla oikeudenmukainen muita kohtaan.
En anna kollegoideni tehdä monia tehtäviä yksin. Jaan tehtävät tasapuolisesti.*

Rohkeus

*Olin hermostunut puhumasta luokalle, mutta tein sen silti.
Se hetki opetti minulle, että rohkeus on yrittämistä, vaikka pelottaisi.*

Viisaus

*Yritän tehdä hyviä valintoja pienissä, jokapäiväisissä tilanteissa.
Ajattelen ensin – toimin sitten."*

Mari Fabig

"VIISAUS EI HUUDA, SE NÄKYÖ"

"PUHU, VAIKKA ÄÄNI TÄRISÉE!"

"JÄTÄ MYÖS MUILLE!"

"OIKEUDENMUKAISUUS PITÄÄ MAAILMAN
TASAPAINOSSA"

"KAIKKI MUKAAN"

ANTIIKKINEN HYVETTÄJÄ

"Neljä hyvettä-yksi nuori, monta tilaisuutta olla vähän vähemmän kaaos!"

KOHTUULLISUUS- "EI LIIKAA, EIKÄ LIIAN VÄHÄN."

- Käytännössä: Teen läksyt ajoissa, en viimeisenä iltana kello 03:00.
- Vastakohta: Kohtuuton nuori= 10h puhelimella ja teen 10min koulutehtäviä.

OIKEUDENMUKAISUUS- "JOKAINEN SAA VUORONSA"

- Käytännössä: Jaan karkit, annan kavereille pelikerrat ja kuuntelen kaikkien mielipiteitä
- Vastakohta: Epäreilu nuori= Ottaa aina parhaat paikat ja ei kuuntele ketään.

MITEN NELJÄ ANTIIKIN HYVETTÄ PELASTAA KOULUPÄIVÄNI (TAI AINAKIN YRITTÄÄ)

ROHKEUS- "USKALLA TEHDÄ OIKEIN!"

- Käytännössä: Sanon mielipiteeni ryhmätyössä, vaikka kaikki muut olisivat eri mieltä.
- Vastakohta: Pelkuri= Nyökyttelee hiljaa, vaikka tietäisi oikean vastauksen.

VIISAUS- "AJATTELE ENNEN KUIN TEET!"

- Käytännössä: Mietin kaksi kertaa ennen kuin lähetän viestin, jota voisin jälkeen päin katua.
- Vastakohta: Tyhmä=Lähetää viestin ilman harkintaa ja joutuu selittelemään sitä koulussa.

Kankaanpään Yhteislyseon oppilaiden tekemä video antiikin hyveistä.

Lennuisaa joulunaikaa!

Lisätietoja ilmoitusta klikkaamalla

Vihteljärven koulun oppilaiden taidetta

Kankaanpään musiikkiopiston Taikajouset -ryhmän joulutervehdys

TILITOIMISTO
TORSTI MYLLYMÄKI OY

HAMMASHOIVA

Lisätietoja ilmoituksia klikkaamalla

Muistipeli

Löydä oikeat parit

Latvialainen resepti:

Äidin pekonipiirakat

Kuka maailmassa leipoo kaikkein herkullisimmat pienet piirakat? Tietysti äidit. Tämä resepti on peräisin Linda's Virtuve -blogin kirjoittajan äidin reseptikokoelmasta. Perinteinen hiivataikina ja täytteenä savustettu sian kylkiviipale. Pieni niksi: täytteeseen lisätään munankeltuainen, jotta siitä tulee erityisen mehevä.

Ainekset (50 piirakkaan)

Taikina:

- 50 g tuorehiivaa
- 2 rkl sokeria
- 600 ml maitoa
- 130 g voita (huoneenlämpöistä)
- ripaus suolaa
- 700 g *Dobeles dzirnavnieks* -vehnäjauhoja "Ekstra"
- Lasi piirakoiden muotoiluun (teräväreunainen, jotta sillä voi painaa muodot)
- 2 vatkattua munaa voiteluun
- Halutessa: kuminaa pinnalle

Täyte:

- Öljyä paistamiseen
 - 250 g savustettua kylkisiivua, pieniksi kuutioiksi leikattuna
 - 1 keskikokoinen sipuli, kuorittu ja pieneksi kuutioiksi leikattu
 - 1 munankeltuainen
 - ripaus suolaa (valinnainen, jos liha on jo suolaista)
-

Valmistusohjeet

1. Lämmitä 50 ml maitoa (älä kuumenna liikaa!), nosta pois liedeltä ja sekoita siihen hiiva ja 1 rkl sokeria. Anna seoksen seistä 15 minuuttia, kunnes pinnalle alkaa muodostua kuplia – merkki siitä, että hiiva on ”herännyt”.
2. Sekoita lopun maidon joukkoon huoneenlämpöinen voi, lisää loput sokerista ja ripaus suolaa. Sekoita joukkoon aktivoitu hiiva ja siivilöi jauhot vähitellen taikinaan. Aloita vaivaaminen kulhossa, kunnes taikina irtoaa kulhon reunoista. Anna taikinan kohota lämpimässä (yli 22 °C) noin 30 minuuttia. Kun taikina on noussut, painele se alas ja anna kohota uudelleen, kunnes tilavuus on vähintään kaksinkertaistunut. Kumoa taikina jauhotetulle alustalle.
3. Valmista täyte taikinan kohotessa: kuullota sipuli öljyssä, lisää liha ja paista 1,5 minuuttia keskilämmöllä. Nosta levyltä, jäähdytä ja sekoita joukkoon munankeltuainen.
4. Kuumenna uuni 190 asteeseen.
5. Kauli taikinasta noin 10×10 cm kokoisia neliöitä. Laita keskelle lusikallinen täytettä, taita reunat kiinni ja paina piirakka irti taikinasta lasin reunalla. Purista reunat sormin kiinni ja nosta piirakat leivinpaperilla vuoratulle pellille, noin 4 cm välein toisistaan (ne kohoavat vielä paistettaessa). Voitele vatkatulla munalla ja ripottele tarvittaessa kuminaa. Paista 20–23 minuuttia, kunnes piirakat ovat kullanruskeita.

Krista Antila kääntänyt Jelgavan Rotaryklubin lähettämästä reseptistä.

AUTOKESKUS HAAPALA

**PARHAAN
PALVELUN
PANKKI**
EPSI Rating
-tutkimus 2025,
henkilöasiakkaat

**RAUHALLISTA
JOULUA
JA ONNELLISTA
UUTTA VUOTTA
2026**

POP Pankki
Honkajoen Osuuspankki

Porhontie 1, 38950 Honkajoki
Kauppatori 5, 38700 Kankaanpää
Puh. 010 248 4700

Lisätietoja ilmoituksia klikkaamalla

Hyvää Joulua!

T: Elina ja Eero Ehto

Hyvää joulua!

T: Simo Piikkusaari

Hyvää joulua!

T: Jussi Poussa

**VIHREÄ
KEIJU**

*Hyvää joulua
ja
Onnea vuodelle 2026*

Honkatarhat Oy | www.vihreakeiju.fi

Lisätietoja ilmoitusta klikkaamalla

Kankaanpään murre – pohjoissatakuntalaisen puheen omaleimainen sävy

Kankaanpään seutu kuuluu hämäläisiin länsimurteisiin ja tarkemmin sanottuna Ylä-Satakunnan murteisiin. Alueen puheessa kuuluu kuitenkin sekä satakuntalaisen lounaismurteen vaikutusta että oman seudun erityispiirteet, jotka tekevät kankaanpääläisestä puhetavasta helposti tunnistettavan.

Suomen murteet on vanhastaan jaoteltu itä- ja länsimurteisiin erilaisten äänne- ja muoto-opillisten piirteiden perusteella. Länsimurteisiin kuuluvat 1. Lounaismurteet 2. Lounaiset välimurteet 3. Hämäläismurteet 4. Etelä-Pohjanmaan murteet 5. Keski- ja pohjoispohjalaiset murteet sekä 6. Peräpohjalaiset murteet. Itä- ja länsimurteiden raja voidaan kartalla vetää Kokkola - Seinäjoki-Virrat-Tampere – Lahti-Kouvola- Kotka – linjalla.

Kankaanpään asutushistoria hämäläisten vanhana eränkäyntialueena ja myös itse historiallisen ajan asutuksen leviäminen Ikaalisten (Muinais-Kyrö) ja Sastamalan suunnasta entisille eräsijoille on luonnollisesti vaikuttanut hämäläismurrepohjan vakinaistumiseen.

Vahvat klusiilit ja konsonanttien piirteet

Kankaanpään murteessa **p**, **t** ja **k** säilyvät vahvoina paikoissa, joissa monissa muissa murteissa ne heikentyvät. Esimerkiksi sanotaan:

- *leipää* → **leipee**, ei “leippää” tai “leipää” heikennettynä
- *katto* → **katto**, ei “kato”
- *poika* → **poika**, ei “poika?” tai “poja”

Tämä antaa puheelle varsin napakan ja selkeän rytmin.

Vokaalit ja diftongit – oma sointi

Kankaanpään murteessa diftongit säilyvät yleensä kirjakielen mukaisina, mutta puheessa voi kuulua lieviä avartumisia ja pitkien vokaalien korostumista.

Persoonapronominit ja puhekieliset muodot

Alueella käytetään usein puhekielen lyhyempiä pronomini- ja persoonapäätteitä, jotka ovat tyypillisiä koko Länsi-Suomessa, mutta saavat oman sointinsa Kankaanpäässä:

- **mä / sä / se / ne**
- **mä tun, sä meet, me mennää**

Puhe on sujuvaa ja liitteitä käytetään runsaasti ilmaisun vivahteita rakentaen.

Sanasto – paikallista väriä

Kankaanpään seudulla käytetään sanoja, jotka ovat tuttuja monille yläsatakuntalaiselle, mutta saatavat kuulostaa muualla erikoisilta. Esimerkiksi:

- **kämppä** – talo tai mökki (puhekielessä yleinen muuallakin, mutta Satakunnassa pitkään arkinen perussana)
- **pirtti** – tupa
- **rapa** – kura
- **rällästää** – riehua, juhliä railakkaasti

Lisäksi sävyjä luovat pienet paikalliset ilmaukset, kuten **"voi ny hyvänen aika"** tai **"ei siitä tu kyllä mitää"**, joissa äännepaino ja intonaatio tuovat puheeseen lämpimän, lakonisen vivahteen.

Intonaatio ja rytmi

Kankaanpääläisen puheen rytmi on monesti tasainen ja sävyiltään hienoisen rauhallinen. Lauseet saavat usein hivenen nousevan lopetuksen, mikä antaa puheelle ystävällisen ja jutusteleavan vaikutelman. Tämä on piirre, jonka moni ulkopaikkakuntalainen huomaa helposti.

Ylä-Satakunnan murrealueella on kaksi suomalaisittain ainutlaatuista piirrettä eli pitkät aa- ja ää-vokaalit ovat ummistuneet ääntämykseltään eli muovautuneet lähes oo:ksi ja ee:ksi ja juuri sanassa Kankaanpää, joka murteessa muuttuu muotoon Kankoompee. Kalaa – sana on ”kaloo” ja leipääsana on leipee. Ilmiö on nykymurteessakin yhä selvästi kuultavissa eli kannattaa höristellä korviaan esimerkiksi Kankaanpään torilla käydessä.

Toinen yläsatakuntalainen erikoisuus on sananloppuisen s:n muuttuminen h:ksi esimerkiksi ”katsos kuule” – on ”kattoh kuule”, ”onko pääsi kipeä” – ”onko peeh kipee tai esimerkiksi ”vieras mies” – ”vierah miäh”. Tämä piirre on kuitenkin harvinaistumassa.

Yläsatakuntalaisten murteiden pohjoisen osan edustajissa on myös inessiivi loppuheittoinen, kuten ”kylässä”- kyläh.

Vanhempien kankaanpääläisten kielessä säilyi pitkään ä-kirjaimen vaihtuminen e- ja ä-kirjaimen välimuodoksi eli tutummin vielä jossakin saattaa kuulla:

pää – pee

Kankaanpää – Kankoompee

Syö leipää, juo piimää ja jäätelöä päälle. –Syö leipee, juo piimee ja jeetelöö peelle.

Kielentutkijoilla on tarjota kahta eri vaihtoehtoa näihin yläsatakuntalaisiin erikoispiirteisiin kahtakin teoriaa. Ummistuneiden aa- ja ää-vokaalien taustalla on oletus 1500-luvun savolaismuuttoliikkeen tuomasta vaikutuksesta ja toisaalta Pertti Virtaranta, joka on perehtynyt yläsatakuntalaisiin murteisiin analysoi ummistuman syntyneen omalakisesti ilman ulkopuolista vaikutusta. Mikäli haluaa kunnolla perehtyä paikallismurteeseen ja sen äännehistoriaan, niin Virtarannan kynäilemänä löytyy peräti 800-sivua tutkimustuotoksia (I 1946 ja II 1957).

Murre muutoksessa

Kuten muuallakin Suomessa, myös Kankaanpäässä murre on muuttunut ajan myötä ja vuorovaikutuksen lisääntyessä. Nuorempi sukupolvi käyttää paljon yleispuhekieltä, mutta monet perinteiset piirteet – kuten vahvat klusiilit ja tietyt sanonnat – ovat silti säilyneet arjessa. Murre-elementit tulevat usein esiin erityisesti tuttujen kesken jutellessa ja epämuodollisissa tilanteissa.

Lähteet:

Suomen nykymurteet, 2025, Helsinki Suomalaisen kirjallisuuden seura

Haastattelut

Krista Antila 2025

*Uutta joulumusiikkia
Kirjeeni joulupukille*

Kokoa palapeli

malli

Hyvää Joulua!

T: Jari & Taru Vuori

Hyvää joulua!

T: Tarja Ojala

Jloista joulunaikaa!

***T: Anu ja Jouko
Hautamäki***

Kankaanpään Automekaanikot

Jojamont Oy

Puh 010 396 6500

huolto@automekaanikot.fi

automekaanikot.fi

Kankaanpään Automekaanikot
Jojamont Oy

BRP
VALTUUTETTU HUOLTO
25 VUODEN
KOKEMUKSELLA

KNAUF

Lisätietoja ilmoituksia klikkaamalla

Mitä on etsivä nuorisotyö?

*Uutta joulumusiikkia
Lumi peittää salat metsäpolkujen*

Sanahaku

Löydä kätkeyt sanat.

Sanat voivat olla vaaka-, pysty-, tai vinosuunnassa, oikein- tai väärinpäin kirjoitettuina.

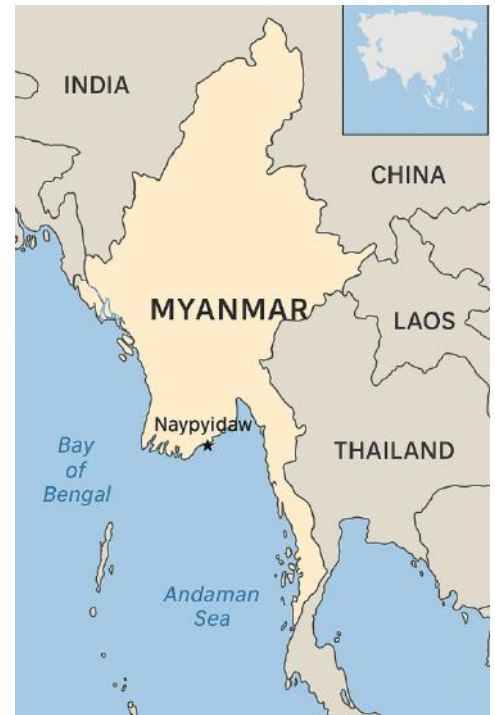
*Hyvää joulua
ja
onnea vuodelle 2026!*

Pohjois-Satakunnan
SEUTUVERKKO

Myanmar – Eloisa perinteiden, uskontojen ja juhlien maa

Myanmar, entiseltä nimeltään Burma, on Kaakkois-Aasiassa sijaitseva maa, joka rajoittuu Intiaan ja Bangladeshiin, Kiinaan, Laosiin ja Thaimaahan. Sillä on pitkä rannikko Andamaanien meren ja Bengalinlahden varrella. Maa koostuu jokitasangoista ja vuoristoalueista – Ayeyarwady (Irrawaddy) -deltasta Kachinin osavaltion viileisiin ylänköihin. Yli 100 etnistä yhteisöä kutsuu Myanmaria kodikseen, muodostaen mosaikin kieliä, uskomuksia, käsityöperinteitä ja juhlia. Matkailijoille Myanmar on yhtä aikaa ikivanha ja kehittyvä: pagodien täplittämiä horisontteja, käsityöläiskaupunkeja ja vilkkaita kaupunkikatuja, joilla teekaupat kuhisevat aamunkoitosta myöhäiseen yöhön.

Kulttuurin kudos

Theravada-buddhalaisuus on enemmistön uskonto ja vaikuttaa syvästi arkeen. Ihmiset antavat almuja munkeille auringonnousun aikaan, vierailevat pagodeissa suotuisina päivinä ja harjoittavat danaa (anteliaisuutta). Pagodat, kuten Yangonin Shwedagon, Mandalayn Kuthodaw ja Baganin lukemattomat stupat, eivät ole vain pyhiä paikkoja vaan myös sosiaalisia keskuksia.

Myanmarin perinteinen kalenteri on täynnä kuuhun sidottuja juhlia. Thadingyut (Valojen juhla) merkitsee Buddhan paluuta taivaasta; kodit ja kadut hehkuvat kynttilöiden ja lyhtyjen valossa. Sitä seuraava Tazaungdaing painottuu ansioiden kartuttamiseen ja pitkiksi venyviin yöaikaisiin kudontatöihin. Daweissa (entinen Tavoy), joka on kotikaupunkini, järjestetään koko kaupungin laajuinen 28 Buddhan patsaan kulkue: iloinen, uneton juhla perinteisine musiikkeineen, tansseineen ja ilmaisruokatarjoiluineen läpi yön. Taunggyissa kuuluisa kuumailmapallokilpailu lähettää paperipalloja taivaalle. Thingyan, huhtikuinen vesijuhla, toivottaa burmalaisen uuden vuoden tervetulleeksi päivien ajan leikkisällä vedellä roiskimisella, musiikilla ja yhteisöllisillä pitoilla burmalaisen kalenterin mukaan.

Burma (myanmarin kieli) on laajasti puhuttu ja kirjoitetaan pyöreämuotoisella kirjaimistolla. Kohteliaisuutta arvostetaan: pehmeä puhetapa, lempeät hymyt ja kunnioittavat eleet – kuten kenkien riisuminen kotiin tai pyhäkköön mentäessä – auttavat säilyttämään sosiaalisen tasapainon.

Longyi, kaikille sukupuolille sopiva kietaisuhame, on arkipukeutumista: käytännöllinen kuumuudessa ja kansallisen ylpeyden aihe. Rannikko- ja suistoalueilla voi vaatteissa nähdä kirkkaita acheik-kuvioita – aaltoilevia, hohtavia motiiveja, jotka on kudottu taidolla ja kärsivällisyydellä.

Myanmarilainen keittiö on aromaattinen ja monipuolinen. Mohinga, maukas riisinuudeliikeitto kala-liemessä ja sitruunaruoholla, on rakastettu aamiaisherkkä. Laphet thoke (teelehtisalaatti) yhdistää hapattetut teelehdet rapeisiin papuihin, maapähkinöihin, seesamiin ja tuoreisiin tomaatteihin – se on sekä välipala että sosiaalinen rituaali. Curryt ovat usein mietoja ja niiden kanssa tarjotaan tuoreita yrtejä, dippejä ja runsaasti vihanneksia. Teekaupat ovat kulttuurin ankkureita: niissä ystävät keskustelevat jalkapallosta, perheet suunnittelevat tapahtumia ja opiskelijat lukevat makean, maitoteen äärellä.

Hsaing waing -yhtye – rummut, gongit, oboet ja symbaalit – säestää klassista tanssia ja teatteria. Nukke-teatteri, joka oli aikanaan hovitaidetta, viihdyttää ja opettaa yhä, välittäen myyttejä ja moraalisia tarinoita. Käsityöperinteet kukoistavat alueittain: Baganin lakkaesineet, shanien paperi ja sateenvarjot, Patheinin päivänvarjot, Kachinin ja Chinin tekstiilit sekä monien keramiikka. Käsityöläisyys ei ole vain perinnettä, vaan se tukee elinkeinoja ja pitää yhteisöt kiinni omassa paikassaan.

Kuvalähde: Kuvio 1 Bagan / Valokuva: Si Thu Aung

Joulu Myanmarissa

Vaikka Myanmar on enemmistöltään buddhalainen maa, joulupäivä on virallinen vapaapäivä, ja joulukaudella on erityinen merkitys etenkin kristillisissä yhteisöissä. Kaupungeissa ja kylissä huomaat lempeän yhdistelmän kirkollista juhlintaa ja urbaania juhlamista. Kaikkien kirkkokuntien kirkot (katoliset, baptistit, anglikaanit jne.) koristellaan kauniisti valoilla, nauhoilla, seimiasetelmilla ja usein tuoksuvilla joulukukilla.

Kristityille joulu on jumalanpalvelusten, musiikin ja yhteyden aikaa. Joulukuussa pidetään adventti-jumalanpalveluksia, jotka huipentuvat jouluaattoon ja joulupäivään. Kuorot harjoittelevat virsiä useilla kielillä – burmaksi, englanniksi ja paikallisilla kielillä – ja nuorisoryhmät esittävät seiminäytelmiä ja tekevät yhteisöpalvelua. Saarnat korostavat toivoa, rauhan tuomista ja toisten palvelemista.

Alueilla, joilla kristillinen perinne on vahva, kodit koristellaan tähdillä, valosarjoilla ja käsitöillä. Perheet valmistavat juhlaruokia, joissa yhdistyvät paikallinen keittiö ja juhlapöydän herkut: lihaa tai nuudeleita sekä salaatteja, curryja ja riisiä. Lahjojen vaihto on epämuodollista ja merkityksellistä, ja jakamisen henki ulottuu perheen ulkopuolelle: monet kirkot vierailevat vanhusten luona, vievät ruokaa tarvitseville tai järjestävät hyväntekeväisyyspauksia orpokodeille ja klinikoille.

Falam, Chin State / Photos by Falam Assembly of God Church Media Team

Eryityisesti korostetaan kauneimpien joululaulujen merkitystä. Kauneimpien laulujen laulaminen tarkoittaa hyvän uutisen levittämistä Jeesuksen Kristuksen syntymästä – hänen, joka tuli pelastamaan ihmiskunnan synnin suosta. Joulun aikaan perheet, vaikka asuisivat kaukana toisistaan, kokoontuvat yhteen juhlimaan koristeiden, jumalanpalvelusten, ruokailun, lahjojen vaihdon, viihteen ja monien muiden tapahtumien merkeissä.

Joulukuun aikana Myanmarissa järjestetään myös erilaisia vuosittaisia urheiluturnauksia sekä viikoittaisia varhaisaamun kävelytapahtumia joka lauantai. Lisäksi järjestetään urheilujuhlia joulun kunniaksi. Yangon, Mandalay ja suurimmat kaupungit saavat juhlanan ilmeen: ostoskadut ja hotellit pystyttävät kuusia ja valoja, leipomot valmistavat kausikakkuja pienillä joulupukin hahmoilla, ja markkinoilla myydään kimallenuhoja perinteisten tuotteiden rinnalla. Ostoskeskuksissa tai kirkkojen pihalla voi kohdata lauluryhmiä, joiden äärelle ohikulkijat pysähtyvät kuuntelemaan. Jotkut ravintolat tarjoavat erikoismenuja tai pieniä konsertteja, ja yhteisöryhmät yhdistävät joululauluja paikallisiin soittimiin – luoden aivan omanlaisensa, myanmarilaisen joulun sävyn.

Yangon, Photos by Star City

Artikkeli:

Phoe Htet San

Bachelor of Hospitality Management at SAMK

Linkki Myanmarin matkailusivustoille: [https:// www. tourismmyanmar.org/](https://www.tourismmyanmar.org/)

Myanmarista kotoisin oleva Phoe Htet San opiskeli matkailualaa Satakunnan Ammattikorkeakoulussa Porissa ja on ollut työharjoittelussa Kankaanpäässä Europe Direct Pohjois-Satakunnan toimistossa.

Rauhallista joulun aikaa sekä turvallista arkea ympäri vuoden

Pitkä kokemus ja paikallinen palvelu varmistavat
kiinteistösi arvon ja asukkaiden viihtyvyyden.

toimisto@arisannointi.fi 044 503 7793 Torikatu 11, PL 40, 38700 Kankaanpää

Lisätietoja ilmoituksia klikkaamalla

Jloista joulua!

***T: Tiina ja Raimo
Junnila***

Hyvää joulua!

***T: Vesa ja Heli
Pöllänen***

Hyvää Joulua!

***T: Minna ja Hannu
Väliäho***

*Uutta joulumusiikkia
Lumihiutaleen matka*

Vihteljärven koulun oppilaiden taidetta

Joulukuusen historiaa

Joulukuusi on yksi joulun näkyvimmistä ja rakastetuimmista symboleista. Se tuntuu ikaikaiselta perinteeltä, vaikka nykyisen kaltainen joulukuusi on historiallisesti melko nuori ilmiö. Silti sen taustalla vaikuttavat paljon vanhemmat ajatukset: ikivihreän kasvin voima, valon merkitys pimeään keskellä ja tarve kokoontua yhteen vuoden käännekohdassa.

Jo ennen kristillistä aikaa Euroopassa tuotiin talvipäivänseisauksen aikaan sisätiloihin ikivihreitä oksia. Ne symboloivat elämää ja jatkuvuutta aikana, jolloin luonto oli lepovaiheessa ja pimeys hallitsi arkea. Ajatus siitä, että vihreä ja elävä kasvi torjuu pimeyttä, on säilynyt jouluperinteessä vuosisatojen ajan. Joulukuusi on tästä symboliikasta konkreettisin ja näkyvin muoto.

Joulukuusen synty Keski-Euroopassa

Nykyisen joulukuusiperinteen juuret sijoittuvat 1400 ja 1500-lukujen Itämeren alueelle ja saksankieliseen Keski-Eurooppaan. Kaupunkien killat ja porvarilliset yhteisöt pystyttivät joulun aikaan koristeltuja puita juhliinsa. Varhaisia kirjallisia mainintoja tunnetaan Riian ja Tallinnan alueelta sekä Saksasta, missä kuusia alettiin tuoda sisätiloihin ja koristella syötävillä herkuilla. Kuusi oli sekä juhlan keskipiste että yhteisöllinen symboli.

Kuvassa näkyy Latvian Riissa Mustapäiden talon läheisyydessä oleva muistomerkki, jonka kohdalla ensimmäisen joulukuusen sanotaan sijainneen vuonna 1510. Asia ei ole täysin kiistaton, koska virolaisten näkemys on, että ensimmäinen joulukuusi olisi pystytetty Tallinnaan jo vuonna 1441. Myös saksalaisilla on asiaan oma mielipiteensä. Heidän mukaansa joulukuusi olisi pystytetty ensimmäisenä nykyisen Strasbourgin alueella.

Usein kerrottu tarina Martti Lutherista ja kynttilöillä koristellusta kuusesta on todennäköisesti myöhemmin syntynyt legenda. Se kertoo kuitenkin hyvin siitä, kuinka kuusen ja valon yhdistelmä koettiin luonnolliseksi ja merkitykselliseksi jo varhain.

1800-luku teki kuusesta koko kansan perinteen

Joulukuusen nopea leviäminen liittyy vahvasti 1800-lukuun. Kun Britanniassa julkaistiin kuva kuningatar Viktoriasta, prinssi Albertista ja heidän lapsistaan joulukuusen äärellä, kuusesta tuli ihanne ja muoti. Median kautta perinne levisi ensin Euroopan porvarillisiin koteihin ja sieltä laajasti eri yhteiskuntaluokkiin myös Yhdysvalloissa.

Tämä vaihe korostaa joulukuusen visuaalista voimaa. Kuusi ei levinnyt vain kertomusten kautta, vaan nimenomaan nähtynä mallina siitä, miltä "oikea joulu" näyttää: lämmin perhepiiri, lahjat ja valaistu puu.

Joulukuusi Suomessa

Suomessa joulukuusi tuli koteihin 1800-luvulla, aluksi kaupunkien säätyläiskoteihin. Vähitellen tapa levisi koko maahan, ja 1900-luvun alussa kuusi oli jo yleinen osa suomalaista joulua. Kuusen omaksumista helpotti se, että puilla ja erityisesti kuusella oli merkitystä suomalaisessa luontosuhteessa jo ennestään.

Kuusen myötä joulu sai selkeän aloitushetken. Kuusen pystytys ja koristelu toivat juhlaan rituaalin, joka yhdisti perheenjäsenet ja loi lapsille pysyviä muistoja. Kuusi toi lahjat yhteen paikkaan ja teki odotuksesta näkyvää.

Miksi joulukuusi kuuluu yhä jouluun

Joulukuusen asema ei ole säilynyt vain tavan vuoksi. Se muuttaa kodin tunnelman: tuoksu, vihreä väri ja valot tekevät arjesta juhlaa. Kuusi on myös yhteinen projekti, jonka ympärille ihmiset kokoontuvat vuosi toisensa jälkeen.

Valo on kuusen keskeinen viesti. Ennen kynttilät, nyt sähkö ja led valot, mutta ajatus on sama: pimeimpään vuodenaikaan tuodaan kotiin lämmin, hallittu valo. Kuusi toimii myös lahjojen näyttämönä ja juhlan keskipisteenä, sekä kodeissa että julkisissa tiloissa kuten kouluissa, kirkoissa ja toreilla.

Elävä perinne

Nykyään joulukuuseen liitetään myös vastuullisuutta koskevia valintoja, kuten kotimaiset viljelykuuset, ruukkuuuset tai kestokuuset. Tämä osoittaa, että perinne elää ajassa ja mukautuu uusiin arvoihin.

Joulukuusen historia kertoo, ettei perinne ole koskaan ollut täysin muuttumaton. Silti sen ydin on pysynyt samana vuosisatojen ajan. Kun kuusi kannetaan sisään ja valot syttyvät, joulusta tulee näkyvä ja jaettu kokemus. Se on hiljainen lupaus siitä, että pimeyden keskellä on edelleen valoa, yhteyttä ja toivoa.

Lähteet:

- Tallinnan kaupunginarkisto, Mustapäiden veljeskuntaa koskevat maininnat
- Latvian kansallisarkisto
- History.com
- Smithsonianmag.com
- Royal Collection Trust

Jukka Ehto 2025

Hyvää joulua
& onnellista
uutta vuotta.

hoviin.fi
p. 050 413 6120
Lauhatuotanto Oy

*Rauhallista joulua
ja
onnellista uutta vuotta 2026!*

Rauhallista joulua!

**T: Heikki Jaakkola ja
Mari Kontti**

Hyvää joulua!

**T: Pirkko ja Lauri
Ahopelto**

**Rauhallista
Joulua!**

T: Veli-Jukka

Lisätietoja ilmoituksia klikkaamalla

Latvialainen resepti:

Hunajaiset piparkakut

“Piparkakkureseptejä on monia – tummista ja kovankrakleerisistä meheviin ja paksuihin tai sokerisen hauraisiin ja rapeisiin. Meille latvialaisille rakkaimpia ovat varmaankin ne, joissa on kaikki mausteiset ainekset. Ne ovat hiukan tummempia, kauniisti karamellisoituneita ja rapeita, valmistettu hunajasta, voista, täyteläisestä muscovado-sokerista ja joko itse tehdystä marengista tai valmiista sokerikuorrutuksesta,” kertoo Signe Meirāne suosikkipiparkakkujensa mausta.

Tässä yksi herkullinen piparkakkuresepti, jota voi käyttää leipomiseen yhdessä läheisten kanssa tai rentoutuen yksin kauniiden joululaulujen soidessa taustalla.

Ainekset:

- 300 g siirappia
- 300 g hunajaa
- 350 g vaaleanruskeaa sokeria (tai valkoista)
- 220 g voita, sulatettuna
- 3 keskikokoista munaa, kevyesti haarukalla vatkattuna
- 1 tl leivinjauhetta
- 1 kg vehnä jauhoja
- ripaus suolaa

Mausteet:

- 1 tl kanelia
- 10 neilikkaa
- 1/4 tl kardemummaa
- 1 tl inkiväärijauhetta
- 1/4 tl tuoretta raastettua muskottipähkinää
- 10 maustepippuria
- 5 mustapippuria

Valmistus:

Laita kaikki mausteet blenderiin tai vaikkapa kahvimyllyyn ja jauha tasaiseksi jauheeksi.

Valmista taikina. Kiehauta kattilassa siirappi, hunaja ja 150 g sokeria niin, että seos alkaa kuplia. Nosta kattila pois liedeltä ja anna jäähtyä haaleaksi. Sekoita 900 g jauhoja mausteiden, suolan ja leivin jauheen kanssa. Vatkaa munat ja loppu sokeri vaahdoksi.

Lisää siirappiseokseen jauhot, munavahto ja voi. Vaivaa, kunnes taikina on tasainen ja kiiltävä, mutta ei tahmea. Jossain vaiheessa lisää loput 100 g (tai joskus enemmänkin) jauhoja.

Kääri taikina ja laita muutamaksi tunniksi jääkaappiin, minkä jälkeen voit leipoa. Taikinaa voi käyttää myös useiden päivien tai jopa viikkojen jälkeen – se tulee ottaa huoneenlämpöön 2 tuntia ennen leipomista.

Krista Antila kääntänyt Jelgavan Rotaryklubin lähettämästä reseptistä.

Vakaata lämpöä talvikaudeksi

Tarjoamme kaukolämpöä Kankaanpäässä, Niinisalossa, Honkajoella ja Pomarkussa.

Lue lisää osoitteesta:

[vatajankoski.fi/
kaukolampo](http://vatajankoski.fi/kaukolampo)

Vatajankoski

HYVÄÄ JOULUA JA
ENERGIARIKASTA VUOTTA 2026!

NEOEN

 PROFIL
L I S T A

Lisätietoja ilmoituksia klikkaamalla

Pönttöprojekti

Kankaanpään Rotaryklubi on suunnitellut keväälle 2026 pönttöprojektia, jolla tuetaan lintujen pesintää alueellamme. Linnunpönttöjä tarvitaan, koska pesintään sopivien puiden ja erityisesti lahopuiden määrä on pienentynyt huomattavasti.

Hanke tullaan toteuttamaan yhteistyössä Lauhanvuori-Hämeen kangas Geoparkin kanssa.

Yrityksille tarjotaan mahdollisuus tukea osaltaan luonnon monimuotoisuutta ryhtymällä pönttökummeiksi ja osallistumalla pönttöjen hankintaan sekä vuosihuoltoon. Rotaryt hoitavat työn ja vastaavat pönttöjen kunnossapidosta.

Lisätietoa tulossa keväällä 2026!

*Hyvää joulua ja
onnea vuodelle 2026!*

Rotary
Kankaanpään Rotaryklubi

